

Мирое
сад

авладе
штатан

Мирое
сая

աղվաճե
ղան

Նախնական «Կայստան»
Երևան 1969

ՄԻՐՈՅԵ ԱՍԱԴ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՉԱՎԱԿԸ

(Քրդերեն)

**«Հայաստան» հրատարակչություն
Երևան, 1969**

МИРОЕ АСАД

СЫН ОТЧИЗНЫ

(На курдском языке)

**Издательство «Айастан»
ЕРЕВАН, 1969**

ӘҰЛӘДЕ WӘТ'ӘН

Ғавин. Ийун,
Сал: чъл у йәк.
Хәмьли бун
Дәшт у мерге
Әви гөнде
Ль бәр п'ала
Әлэгәзе.
Wi мьскәне
Қалч'ич'әка,
Ғиһе биихwәш,
Сар канийа,
Чар һәч'ед бәш,
Бльнд гола,

Гәлиед к'ур
У гөр' ч'эма.
Ль п'ашла ч'ие
Пэз бубу р'ез
Һурьк-һурьк
дъч'ерийа.
Хьрмина пез
Дэнге Мәме
Т'эв һэв дьбу,
дъфьр'ийа.
Мәме шьван,
Бәнги Мәме,
Мәме щиван,
Бе дәрд Мәме.
Ви п'ал дабу
Ль сәр пыште
Ч'э'в э'змане
Сут у сайи
Шәм к'эт бире..

Шәма назьк,
Бәжнә бльнд,
Навкел зьрав,
Ч'э'ве бәләк
Һурьк-һурьк,
Мина гиле
Триед р'эш
Сәр сьфәте

Вейн назьк,
Нэрмык қарқаш
Шәwq вәдьдан,
Дьк'әнийан.
Шәм к'әт бире...
Р'абу п'ийа
Бьлур ани
У лиланде.
Пәз сәкьни
Ч'ерә т'әркда,
Бу машоде
Сәwте we.
Шәм һат бире...
Дәргистийа ви
Тае т'әне,
Бука Хәме.
Хәмә шаһьл,
Назьк сәр хwә,
Тә'ма ә'мьр
Һәла нәди,
Гава ма би..
Сәрһәв Мәме
Пеищ сали бу
Бав ле мьр,
У т'әне ман
Әw у Хәме.
Гәләк һатьн
Хәме хwастьн;.

Ле п'ор'-п'ошман
вэгэр'ийан.
Сал дэрбаз бун,
Көр' мэзын бу
Пер'а гъништ.
У дитьн we
Гэлэ кӧл, дэрд,
Ле Мэме хwэ
Эт'им нәништ.
Щани да сэр
Эw фър'а хьст,
Да хандьне.
Wэкэ мера
Хәм хэбьти
Колхозеда
Хэбьти у
Мал даши we.
Хwэш бу э'мр,
Ша бу Хэме.
Эwe биркър
Дәрде бәре.
Бу хорт Мэме
У hat wәхте
Wи зәwаше.
Эw бәнги бу
Ль сэр Шэме.
У Шэме жи
Эw бәгәмкър

Н'эзар дьли:
Хорте эгьн,
He бист сали,
Бэжн бльнди
Фьрэ намьл,
Бь р'э'м, бь дьл.
Бьһист Хэме,
Бьһист, ша бу
Wэк дьле де.
У р'ожэке,
 Анэгори
Э'рф э'дэте
 Щмаэ'те
Бь дэф, зөр'нэ
Эшц у шабун
Нишан кьрын
Хэзал Шэме.
У wa иро
Бэр п'ала ч'ие
Тэйрадар'а,
Көлилкар'а,
Хwэ у ванр'а
У т'эви ван
Оса шəват
Дьстре Мэме.
У һ'эму тьшт
Һатэ бире:
Эмэке де,

Һ'өба Шәме.
Р'о бльнд бу,
Нан к'эт бире...
Бьлур дани
Р'асткър сьврә,
Сәр халича
Һ'эзар р'энги.
У һәвала
Кърә гази.
Шьван т'оп бун,
Һәван данин:
Же дәрхьстьн
То, мьрт'охә,
Пиваз, торақ,
Гошт у к'атә.
К'ас т'ьжи шир
Дәсте ванда,
Ньшкева һат
Сйарәк веда.
Деми мьр'уз
Ч'ә'вә шелу,
Әви биркър,
Сьлав нәда.
Мәме го: чь
 Qәвьмийә
Һ'әсо қөрба?
Гьшк р'абун п'ийа..
Анщах Һ'әсо

Ва хэбэрда:
— Шэр'э, шэр'э,
Гэли бра.
Пез дахьн гөнд,
Һун дэстхвэда.

Лэ'д.
Базар...
Чуйин-һатын
К'р'ин-фротан.
Һесабун...
К'лам,
Эшq у шабун-
Мраз...
Дэ'ват,
Дэф у зөр'нэ.
У ньшкева...
Шэр'.
Ида чь базар,
Чь һесабун
У чь к'ылам,
Чь дэф-дэ'ват,
Эшq у шабун...
Шэр'....
Мина бруске
Бэ'с бэла бу.

Бәнгзе р'ое
Һат гōһастья,
Бае һеньк
Бәтава бу.
Ҡәй бежи
Һат звьстан,
Ба у бәгәр,
Бу һ'ьшки.
Гōл у сосьн
Чайир, чиман
Ч'ьлмьсин.
Зар' мәлул бун
Ҡьнщ'ьлин.
Дәфчи чомақ
 Веда авит,
Зөр'нәчи жи
 зөр'нә,
Бук бәр дери
Нә р'әд'ьси,
Зә'ве жи сев
 нәда сери.
Кәвание жи
Нан һьшт нивщи
Бәрб'ь малхе
 бәзи.

●

Шәр'...
Дьжмьне дэхэс,
Дэщал у нэ'с
Бь т'оп-т'вьнга,
Тэйара, танка,
Шьвета дэба,
У жь вана
Һе хьрабтьр,
Ч'э'вада мьрэн,
Дьли кэвьри,
Р'өһ' т'ьжи жэ'р,
Дэстэ қьлер,
Нэйаре бэнда,
Һэр тыште баш,
Һэр тыште хаш,
Мот'аще қэт'ле,
Гри у шине
Бь сэвдасэри
У нэмәрди
Авитэ сэр
Wэт'эне де.
Фашизм — Һитлер
Һитлер — фашнзм
Һэв альян.
Һэспе — һ'эсьн
Әw сйар бун

Бь бабахи,
Бь э'рнуси
Кьрнэ гази:
Урьсете
Әме р'эдкьн
Жь р'уе дьне,
Соре чокдьн
Ве пайизе.
Кьрнэ гази,
У к'ьшйа хун,
Әрд шәшьти,
Бу зарә-зар
У веран бун
Гөнд у бажар'.
Т'әви һәв бун
Һесър у хун.
Фашизм..
Жә'ра мә'ра.
 К'ьрети;
Көла һ'әвтп'әнщ,
 К'әр'ати;
Т'а у тәбәк,
 қулти;
Хун р'етьн,
К'әд метьн,
 Бьндәсти;
Бөг'дан бежи,

Шәр' у шьлт'ах
Нәһәқи:
Холор у хоф,
Зьцьлт'и.

Wәт'ән у
Партиа,
Шмаә'т
У wәт'ән
Һәв һунйан,
Бунә йәк
— Wәт'ән.
Wәт'ән..
Wәт'әне де,
Wәк дайике
У һе зедә
Назык, һ'әлал,
Ширьн, дәлал.
Wәт'ән у де,
Де у wәт'ән
Бь дәнгәки
Әwләдед хwә
Кьрьн гази:
Р'абьн п'ийа,
Бь синге хwә
Мина щьндийа

Бьбнэ һ'эсэр
Бэр дьжмьне
Т'эмам дьне,
Лехьн дэрба
Зор, мьрьне.
У гьшк р'абун,
Сильһ' һьлдан,
Һьлдан у чун
У сонд харьн
We данэйньн
Һ'эта һэйэ
Нава wанда
Ньqьткэ хун,
Т'эмьз нэбэ
Э'змане сут
У хwэлийа
Кал у бава,
Чок вэнэдэ
Нэе р'ае
Дьжмьне һар,
Һар у дэшал.
Һ'эта сэрбэст,
Сэрбэст, к'обар
Нэкьн гази
Wэт'эн у де:
Шир wэ һ'элал!

●

Гөнд.
Р'ожа дөда
Паши бэ'са
Нэбьхерр'а,
Несър, гъри
Бунэ меван,
Ль нэр дэра.
Хортед т'унсыз,
Ә'зэп, бэнги,
Ед дэргисти,
Малхед мала,
Гэлэк мьраз
Ч'э'ве ванда,
Бо хатьре
Wэт'эне де
Р'е к'этын, чун,
Чун шер'-щэнге,
У чун щөлә'т,
Эгын, сэр хwэ,
Мина шеран
У не зедэ,
Ча п'элэwan,
Ә'фат у че,
Зор әвләдед
Wэт'эне де.
У чун аha

Гышк бь нэвр'а
Мина бра,
Бред н'элал,
Кӧ бэр дьжмын
Бьбьн кэла,
Кэла мера.
У we р'оже
У ду wer'а
Чьqa несър
Һатън харе.
Чьqa щара
нэв р'амусан,
н'эмеz кьрн,
Чьqa щара
Һатэ готън:
— Хатьре тэ,
Хатьре wэ!
— Ог'ьр тэр'а,
Ог'ьр wэр'а!
Эв хэбэран
Һатнэ готън
н'эму дэра,
н'эму зара
У зьмана.
У тэ т'ьре
Эв дэнгана
несър, гьри
Т'эв нэв дьбун

Дьбун қыйат,
Щөлә'т, қәват,
Дьбун қанат
Бона вана:
Һым ед дьчун,
Һым ед дьман.

У р'ожәке
Ве һавине
Мәме шьван,
Һәвалед ви,
Бәре хвә дан
 Әскәрие.
У we р'оже
Әви Шәме
Қьсә кьрын
Гәлә дьреж.
Р'отьн гәлә
Гьли, т'әми.
Һәв р'амусан
У к'әвгьрин.
— Бәсә Шәме,
Тө бьгьри,
Мәме готе,—
Дьльк ль мьн
Бини харе.
Һа қәшьми
Бәхте мәр'а.

Т'э'мул бьдә
Н'эта эз тем
Алт'ьндари.
Wэг'эн диса
Сэрбәст, аза.
Э'мьр диса
Бь эшq у ша,
Гөлвәдайи..
У ви чахи
Диса-диса
We бьк'әнә
Бәхт бь мәр'а..
У we һьнге
We гьранбә
Говәнда мә.
Төе хwәки
К'ьнщед qомаш
У зөр'нәе
Бьqир'ине,
Дәфчие бе:
Н'эзар шабаш!
Дьгот Мәме
У т'ьм щара
Дьнат р'уе
Мәлул Шәме..
Шәме мәлул..
Шәме гори,
Мьраз ч'э'вда:

Дьк'эвгъри.

Сэри ль сэри
Синге Мэме,
Дьлке назьк,
Назьк шаһьл,
Дьлке бэнги
Дьһат дэре
Жь синг-бэре
Уе хэзале.
Эз һ'эйрана
Дьльке тэ,
Мэме готе,
Һэр мьрати
Дйа мьн би,
Т'эмийа мьн тэ.
Уе нәһели
Т'өщар т'эне.
Дһа гөр' бу
У һе р'абу
К'эла Шэме:
Шэват-шэват
Пач'кыр Мэме
У тышт нэгот.
Һ'өб у шэват
Дьле ванда
Һэв дур к'этын.

Вакзал...
Р'о нивро бу,
Әзман сайи,
Һеуә-һеу бу,
Тә'ве дабу
 Дышәшътанд.
Бәрәв бьбун
Гәләк мәри.
Йәки к'ьнще
Әскәрие ле
Навниш дьханд.
У вагонед
Тәнигьрти
Сйар дьбун
Лауед шаһьл,
Малхед малан
У нав ванда
Мәме шьван.
Мәме Хәме,
Кө әв, һәвал
Пе фьрхуне
Жь гөнде ван,
Бәр п'ала ч'йе
Анибун вьр.
Бәр машине.
Һәма ль вьр

Бэрэв бьбун,
Гэлэк мэри,
Жьн у зар'о,
Аһьл, шаһьл,
Qəwm у пьзмам
Нас у нэнас.
У қэй бежи
Гьшк бубун йэк,
Нава ванда
P'öh' у дьлэк.
У һатьбун
Бо вэр'екьн,
Ог'ьра хер
Бежьн ванр'а,
Ед кō дьчун
Бэр дэве шер',
Wət'эн хвэйкьн.
У вьра жи
П'ьр' р'амусан.
Һесьр, гьри,
Хэбэред хаш,
Гэлэк т'эми.
У э'ри инк'а
Сэр дьжмьн жи
Т'эви вана.
— Дехэ лаво.
Бь. мерани,
Мина шера,.

Бинэ к'ока
Ван дьжмына,
Ава дьгот
Пирэдеке
Лаве хвэйи
Тае т'эне,
У пач' дькыр.
Бу курт'ина
Ве машине,
Жь ши лэқйа,
Ду сэр хвэр'а
Кьрэ хэлэқ,
Ле хар бу пышт
У тэвийа,
Бае хвэ гьрт,
Кьрэ фьшин
У фьтыл дан,
Лэз-лэз к'ышйа.
У ве дэме
Нав һэведа
П'ьр' дэст, дэзмал
Һатын к'эвше:
Жь вагона,
Жь сэр э'рде.

Чэнд р'ож к'ышанд
Һ'эга Мэме,
Һэвалед ви

Гьһиштън ши.
У ван р'ожа
Гэлэкар'а
Әу у һавал
Бунә нас,
Мина қәвма
У насед кәвн
Хәбәрдьдан
Ширън, ширън
У дьле хвә
Т'ъжи, бәнги
Вәдькьрън
Бәр һәв вана.
У ван р'ожа
Чьқас к'ьлам
Ҡатън готън
Бь зьманед
Башқә-башқә.
Бо к'ьламе
Йәкә зьман
У һәр щийа
Әвә меван.
Бона гьшка
Әвә һ'әвас,
Әвә п'ьр' нас.
К'ьлам әшқә,
У шабунә,
К'ьлам һ'әбә

У мьраз.
Әw зьмане
Һ'әму дьла,
Бәла дькә
Һ'әму дәрда.
Вагонета
Гьшк т'оп дьбунг
Дор дәнгбежа
У сазбәнда.
Бьлур дәрхьст
Шьван Мәме
У лиланде.
У паше һат
Дәнге зөр'не,
Фиде, мәйе
У гармошке.
Мьсам щода,
Дәнгә башқә,
Ле гьшк ширьн,
Гьшк бь дьле
Һ'әму бәнда.
Паше Мәме
Бьлур дани
К'ьлам һате:
„Әз чь бежъм,
Чь нәбежъм,
Чь дәрд-көла
Әз бьр'ежъм,„

Дәрде Шәме
Кәр' у гежъм...“
Бәла дьбу
Дәнге Мәме,
Нав гәлие к'ур
П'әрваз дьда,
Дьфьр'и дур.
У машине
Ҡе дьлэзанд,
Дькьр қур'т'ин
У қьл дьбу
Минани бе.
Шәв бу иди,
Гава әван
Гьһиштьн ши.
Шики нәнас
Әw пәйа бун
Жь машине.
К'әтьн щерге
Чапьк, сәр хwә
У дур к'әтьн
Жь вакзале.
Гьһиштьи ши,
К'ьнщ гьһастьн
У хwәкьрьн
К'ьнщед т'әзә.
Т'әзә, қәшәнг
У мина һәв,

У гьшкэ зэр,
У we дэме
Шьван Мэме,
Гэвалед ви
Бунэ эскэр.
Бунэ эскэр
У сонд харьн,
Сонда э'йни,
Wэки шэр'кьн
Бь мерани,
Бь синге хwэ
Wэт'эн хwэйкьн,
Нэневшиньн
Эw э'мре хwэ.
Ль дьжмьнхьн
Дэрпа хэдэр,
Гурхаш бькьн,
 P'ақэтиньн,
Жь хwэлнйа
Э'зиз Wэт'эн.

У дэрбаз бу
Гэлэ wэдэ
Г'эта Мэме
Гонди, шьван,
Ақьл, занэ
Т'э'лим стэнд,
Гин бу гэлэ

Тыште т'эзэ.
Һинбу чава
Бьдэ хэбат
Ч'экед башқә,
Чава шәр'кә
Дьжмын қыр'кә.
Һинбу Мәме
У мэк'т'эба
Полка хвәда
Һат бәр ч'э'ва.
У р'ожәке
Готын жер'а
„Сержант Мәме“.
У ве бә'се
Зу п'әрваз да
Мина тәйра,
Тәйре базе
Гьһишт һ'эта
Ль бәрп'ала
Элэгәзе.
Гөнде к'өрда,
Шакьр дьле
Шәме, Хәме.
Дәр-щинара,
Қәwm-пызмама,
П'ьр' херхаза.

●

Дьбөһьрин
Р'ож сэр р'ожа,
Мәһ пәй мәһа
Гәлә гьран.
У дәрбаз бун
Һавин, пайиз,
Һат звьстан.
Звьстан һат
Бь гәф у гөр'
П'әрдә р'ахьст
Гьран, сьпи,
Кьрә бьн хвә
Ч'йа у бани,
Бу сөр'-сәрма
У зор һ'ьшки.
Пешда дьһат
Дьжмьне һар,
Веран дькьр
Гөнд у бажар.
У хуна сор,
Сор у гәвәз,
Гөр' дьр'ьжи
Сәр бәрфа чил.
Фашистед һар
У бе сәвда,
Хоф у сөр'а

Звьстане
Дьле ванда,
Дьлэзандьн
Москвае:
Дьлке вэг'эн,
Т'эмам дьне.
Ве мэрк'эза
 Бэхтəварие,
Ве щолана
 Азадарие,
Ве имдада
 Сəрбəстие,
Ве дирəка
 Ə'длайе,
Ви мьск'эне
Фькра аза,
Ви бажаре
Бəхт-мьраза.
Дьһат дьжмьн
Дəрмдаг' бькə,
Бькə чока
У к'элəфə
Ви бажаре
Дьлке дьла.
Т'эмам вəлат
Р'абу п'ийа
У бу кəла,
Кəла пола

У he qəwat.
Бьнат'ара
 Москвае
У we хwəда
Щьвйан гэлэк
Qəwатед че,
Нава wанда
Полка Мəме.
Дьһат дьжмьн
Мьрьн ч'э'вда,
Дəсте wiда
Гэлэк сильһ'
У техника,
У дьжмьнва
Һатə к'ьвше
Бажаре де.
Əw he һар бу,
Һар у ша бу,
Qөр'э, бабах
Кьрə гази
У һewарзə:
Москваеда
Əме к'ефкьн
Сала т'эзə!
У бу гөр'ин,
Гьрмин, т'əдин
Ə'рд лəрьзи.
Хуна мерьв

Бу ч'эм, бэзи.
Соркыр бэрфе,
Жь шэндэка
Һат гьртън р'е.
Эскәре сор
Дәрб сәр дәрбе
Ль дьжмын да,
Дәрбед хэдар,
Qәвин у зор.
Фашист р'эвин
Жь бәр дәрге
Москвае

У һәw ванва
Һатә к'вше
У һәw вана
Дурва дитьн
Бажаре де.
У нава wi
Шәр'е гьран,
Гьран, бәт'әр
Сержант Мәме
Һат к'вшкьрын
Qөмандаре

Дәста эскәр.
У дәста wн
Бь мерхаси
Дькьрә шәр'.
Т'әне Мәме

Wi шәр'ида
Т'вьнг дестда
Ча мешәдар
Донздәһ фашист
Ә'рде р'ахьст.
Һатьн кӧштън
Һәвалә ви:
Әw әскәред
Жь дәста ви.
Гьшкә щаһьл,
Ә'фат, бь дьл.
Бәр гӧндәки
Дәста Мәме
К'әт бьн дәрба
Пьлимоте.

У ви чахи
Һатьн кӧштън
Әw хортед че.
Әв дит Мәме,
Дьл п'әр'ьти
Ә'р'н һе р'абу,
У quзә-quз
У ль сәр зьк
Qәлашт әви
К'ӧрша бәрфе
У пешда чу.
Фашист wива
Р'ьнд һат к'ьвше.

Сэмт к'эт Мәме,
Бомб кәүки кър.
Кърә гөр'ин
У дәнге we
Пълимоте
Һатә бър'ин.
У we дәме
Бъриндар бу
Сержант Мәме.
Хуна wi жи
Ль вьр р'ьжи,
Да гөнәстьн
Р'әнге бәрфе.
Әw нәһ'ыш к'әт,
Һәвалед wi
Эриш кърьн
Зор у щөлә'т.
Бърьн Мәме
 Һоспитале.
Бъриндар бу
Гьран у к'ур
Нә'ли Мәме.
У ча һәрт'ьм
Диса-диса
Һатьн бире
Шәме, Хәме.
Һоспитале
Дө мәһа ма

Сержант Мэме..
Бьрин к'эвин
У әw һатә
Сәр қәдәра
Хwәйә бәре.
У р'ожәке
Һәма ль wьр
 Һоспитале
Орден данә
Ә'фат Мэме.
Әв бә'са жи
Т'әви сөр'а
 Зьвстане
Чу у гьһишт
Гонде Мэме.
Хәме, Шәме
Әв бьһистьн
Һьм к'әwгьрин
Һьм шабун һе.
Qәнц бу Мэме.
У шарәк дьн
Сильһ' һьлда
Бәре хwә да
 Пешә'ние.
У ве щаре
„Стәйрка Сор“
Сәр п'есире.

●

Пешэ'ни...
Фьрэ, дьреж,
Гьран, чэтын,
Хун у мьрын.
Гэлэк щара
Мот'аще нан,
Нан у аве,
П'ьрти қэлын,
Хэва ширьн,
Лап башқэйэ
Ә'мр ль вьр.
Шабун у хун,
К'ән у һесър,
Тин у сэрма,
Т'эқин-р'эқин,
Гөр'ин-қижин,
Қ'лам-нэ'лин
Т'эвһэв дьбьн,
Щики дьжин.
У гьшк ль вьр
Аһьл, шаһьл
Ви ә'мрир'а
Уймиш дьбьн,
Нагазьньн,
У қал дьбьн.
У ведәре

Гышк бь һәвр'а
Дьбьн һәвал,
Дост у бра.
Те гōһастьн
Вьра һәр тьшт,
У вьра гышк
Дьбьн һәвр'а
Qәват у пышт.
У әвләдед
Wәт'әне де
Дьбьнә шер,
Шере ә'йни
У һе зедә
У чь дьжмьн,
Фашист-Һитлер
Йан һьнәк дьн
We карьбьн
Бәр дәрба ван
Тәйах бьдьн.
Диса Мәме
Һат к'ъвшкьрьн
Qөмандаре
Дәста әскәр
У к'әт нав шер'.
У ве щаре
Һе шә'раза
Дһа щөлә'т,
Эгьн, сәр хwә.

Шәр'е гьран
Һе гөр' дьбу,
Фашист-алман
Дәвхун буйи
Мина дә'бед
 Бьриндар
Һе һарбуйи
Qәwата хwә
Дьдан сәр һәв.
Сәр ч'ийаед
Щәндәкар'а
У сәр ч'әмед
Хуна сорр'а
Дәрбаз дьбун.
У ә'wред р'әш,
Р'әш у гьлчи
Ль сәр wәт'ән
Гьран дьбун.
У партиае
Пьшта әскәр
У пешә'ни
Гиһандьн һәв,
Әw qәwат бун
У дһа зор
Нә кӧ бәре.
У һат wә'дә,
Ордийа Сор
Һ'әму алийа

Эриш кър зор.
Сталинград,
Ор'йол-Курск,
Ленинград
Бунэ мэхбэр
Бона дьжмьн,
У ван дэра

Нат

Шкенандьн

Пышта вана.

Мэме Сержант
Вэхте шэр'е
Бэр Курске
Шэ'ньме шакър,
Гэлэ фашист.
У ведэре
Бьриндар бу
Мэме диса,
Ле нэ гьран.
Бьрин к'эвйан
У эв зу чу
Нав дэста хвэ,
Э'фат у зор.
У ве щаре
Данэ Мэме
„Бэйрақа Сор“.
У сал натьн
Дэрбаз бун, чун,

Пышта дьжмын
Нат шкэстын
У қольби
Р'ожа ви,
У кыр-нэкыр
Нәнат сери
Н'ыше ви.
Ль бәр дәрба
Әскәре Сор
Тәйах нәда
Шунда р'эви.
Т'ам-т'әмьз бу
Ә'рде вәт'ән
Жь к'ьрета
Ван фашиста.
У ордийа мә
Не пешда чу.
Т'эви гышка,
Ван ә'фата
У мерхаса
Дәста Мәме
Зор гав дьда,
Бь мерани
Дькьрә шәр',
Пешда дьчу
Бәр р'оава.
У сәр р'йа хвә
«Ордийа мә

Бь шэр' у щэнг
Аза дькър
Гэлэк вэлат
У щмаэ'т.
Пешда дьчу
Ордийа э'фат
У азадар.
У р'ожэке
Гатэ к'ъвше
Нэ'ла дьжмын:
Бер'лина нар,
Эв мэрк'эза
Гэлэк тьштед
Хьраб, қьлер.
Шэр' не гьран,
Не чэтын бу.
Бэр бажаре
Гитлер теда
Диса к'ьшйа
Ч'эме хуне.
Т'эви гьшка
Сержант Мэме
Гат дэрк'этэ
Гэйло вьра.
Вьр гэлэка
Э'мре хвэ дан
У гэлэк жи
Бьриндар бун

Хэдар, гьран.
У нав шэр'е
Бэр Бер'лине
Бьриндар бу
Сержант Мэме.
Н'али гьран
Әw гōнастьн
Носпитале...

Чар сал к'ьшанд
Шэр'е гьран
У ван салан
Хэма кован
Гэлэ лубанд.
Лубанд Хэме
У к'әwгьри,
Гэлэ несър
Жь ч'ә'ве we
Натьн харе.
Гэлэ шэвед
Дьреж у көрт
Жь к'әсэра
Тае т'әне
Хәw нәдьк'әт
Ч'ә'ве Хэме.

Мәме we чу
Әw ма т'әне.
Де у т'әне...
Һәр де занә,
Кө зөлмәкә
Чь гьранә.
Де у т'әне...
У wi чахи,
Гава әвләд:
Көр'е weйи
Тае т'әне,
Дәргистйа wi
Мала баве,
Ле әw нава
Алава шер'
У бьриндар,
У дури де
Дькә нә'лин,
Бе һ'әмди хwә
Хәбәр дьдә,
Дькә гази,
Дьбе: дае, дае,
Гәлә т'имә,
Аве бинә,
Дае, дае...
Ле дае...
Дае набьһе
Гьлие wi

Аве найнэ,
Т'эмьз накэ
Худана сэр
Э'нийа ви.
У бь дэнге
Хвэйи ширьн
Набежэ ви:
Дае қөрбан,
Дае фэқир,
Дае һ'эйран,

Ле әв диса
Дькэ нэ'лин
Дьбе дае,
Дае... дае... дае...
Дэ тō вэрэ
Дьлки бинэ
Т'э'мул бьдэ.

Де у т'эне...
Һәр әв занэ,
Чь те сери,
Чава агьр,
Чава алав
Дьл дьк'эвэ
Дькэ гори.
Ле дьле де

Лап башқәйә.
Әw жь дурва,
Гәлә дурва
Пе дьһ'әсә,
Те дәрдьхә
У дьбьһе
Чь һ'алийә
Әwләде we.
У жь дурва
Әw әwләда
Дьбә меван
У қәwате,
Һьм жи тине
Әw дьдә wан.
Де у т'әне...
Қарә динбә.
Бьра гөра
Сәре ч'йа жи
Т'әне нибә.
Ле дьле де
Ча назькә
Мина гөла
У тәнькә,
Мина шуша,
Әw өса жи
Бь тәйахә
У қәwинә,
Мина пола.

Эw бь инк'э
Бэрбь тыштед
Нэп'ак, хьраб,
Нэһэq, нэмэрд.
Бь хирэтэ
Г'э'мул надэ
Гава дьжмын
Э'рде wэт'эн
П'еп'эс дькэ.
Эw дькарэ
Сэба wэт'эн,
Нав-намусе
Бькэ шэһ'ид
Эwлэде хwэ.

Ду чуйина
Лаве хwэр'а
Эw хэбьти
Эгьн дьһа.
Эwe дитьн
П'ьр' чэтьни,
К'этэ нава
Хахе гьран,
Ле ощаха
Кал у бава
Нэ тэмьри.
Мерэ кембун,
Шöхöл гэлэк,

Гъран хэбат
У әw һ'әму
К'әт сәр мьле
Зар'а, к'өлфәт.
Малда Хәме,
Дьма т'әне,
Бәр хwә дьк'әт
Башqә готи,
Wәхте дьһат
Жь хэбате.
Сала сьсйа
Ду чуйина
Мәме хwәр'а
Нәхwәш к'әт әw,
К'әт ньвине.
Нәхwәш, т'әне...
Гәло һәйә
Нәхwашикә
Гъран жь ве.
Һәpp'о дьһат
Щәм we Шәме,
Шөхөл дькьр,
Нан дьдае.
Гъран дьбу
Һ'але Хәме,
Зедә дьбу
Дәрде Шәме.
Көла Мәме,

Н'але Хэме
Т'эв дьсотын
Нав дьле we.
Эw фькьри
Гэлэ к'ур-дур,
Пива, бьр'и
Гэлэ щара.
У р'ожэке
Авит weда
Э'дэте кэвн
У хэбэрда:
— Аwa набэ
 Дае,
Тө т'энейи
 Дае,
Тө гөнэйи,
Тө нэхwэши,
Мэме бьбhe
Бэрхwэк'эвэ,
Эwe hercbэ.
Бьриндarr'а
herc у гьри
Зэ'ф хьрабьн,
 Дае.
Эзе к'очкьм,
Бемэ бал тэ:
Тө дйа мьн,
Эз qиза тэ.

Бъһист, Шәме,
Ч'ә'в т'ъжи бун,
Әw р'амуса
У wa готе:
— Тө бука мьн,
Тө қиза мьн,
Һ'әлалбә тә
Шире де.
Ле мала wә,
We чь бежьн
Де-баве тә?
We нәбежьн
К'ане зә'ва,
К'ода дьчи?
— Мьн готйә wan
Әw қайильн,
Шәме готе.
У бук һат мал,
Щәм Хәма би
Бе дәф, дә'ват
У бе хели.
Һат хәбьти
У чәрчьри
Бо хатьре
Һ'әба Мәме.
Бәрә-бәрә
П'ак бу Хәме.
Бук у хаси

Уе р'ожеда
Т'эв хэбьтин
Ферма пезда.
Иди Хэме
Т'эне нибу
У сьвьк бун
Дэрд-көле уе.
У Шэме жи
Гэлэ ша бу
Жь уе йэке
У не гөр' бу
Нава уеда
Н'өба Мэме.
Ч'э'вэ хэрт'ым
Ль р'йа нэме
Дэлале уе.
Ле эу шарна
Дэрэнг дьк'эт
У хоф дькыр
Дьле Шэме.
Нэр нэмэкэ
Хэрибе уе
Дьбу уер'а
Дэф у дэ'ват,
Нэр хэбэркэ
Уийэ ширьн
Qэват, қанат
Дьданэ уе.

Нав шөхөлдә:
Эвә пеш бу:
Эгън, чапък,
Намус, малкър,
Бь һ'әлали
Һәр тышт дькър..
Щинар, гөнди
Гьшк же р'әзи
К'өли гөндда
Дьготнә we:
Саг'ол Шәме!

Баһар.
Нисан.
У хәмьлин
Дәшт у зозан.
Мина һәрщар..
Диса көлилк,
Диса сосьн
Наз у назьк
Ль һәр дәра.
Бунә меван.
У бина ван
Һәр дәр һьлда..
Ве баһаре
Ани хвәр'а

Бә'сед бь хер:
Эскәре мә
Дьжмын дьда
Дәрбед пашьн
Бәр Бер'лине:
Нә'ла вида,
Шабун к'этә
Дьле гьшка.
Гөлан..
Мәһа гөла
Бәхт, мьраза.
У р'ожәке
Бә'с бәла бу,
Кьрын гази:
Дьжмыне һар
Һатә р'әе,
Шәр' к'өта бу
Алт'ндари.
У шабуне
Мина бә'ра
П'ел да, к'ьшйа
Һәр дәр һьлда.
Ве р'оже жи
Гәләк һесьр
Һатьн харе,
Ле р'амусан
Чьда бежи.
Шәма пәздош

Ль бэр гоме
Эв бэ'с бьһист.
Жь шабуна
Кьрэ қир'ин,
Бэроша шир
Веда авит.
Бэрбь мале
Әве банзда,
Ч'э'вр'онкае
Бьдә Хәме.
Хәма нәхвәш,
Нава щидә
Әw бэ'с бьһист,
Тә'на кьрес
Жь щи банзда,
Шәм һ'әмез кьр
У р'амуса.
Кур'ин к'әте
Шәwат-шәwат
Дьле хwәр'а
Әw гьрийа.
Шькьр тәр'а
Йа р'әби
Мә әв р'ож ди.
Һа гот Хәме.
У қәй бежи
Аща дьльк
Һьнәк дани,

Ле... бин ч'ькйа,
Әw ләрзи
У к'әт диса
Әw нава ши.
Һесър диса
Һатън харе
У сәр зьман —
Диса Мәме,
Мәме... Мәме...
Р'ушьт Шәме
Бәр ньвине
Фәсал, назьк
Дәсте хwә да
Сәр ә'нийа we.
Ә'нийа кәвәр,
У ч'ьлмьси,
Кө худане
Зипьк, һурьк
Гөр' дабу сәр-
Әw чәндәк бу,
Wәки Хәме
Wa гәләки
Жь дьле хwә
Дьгазьни.
У эвара
Бә'са хере:
Алт'ьндарие,
Wәхта һ'әму

Щинар-гӧнди
Һэвва дьчун
У дьһатън,
Шин у гьри
Әшқ у шабун
Т'эв һэв бубун
У п'ел дьдан
У һэр мала
Бубун меван,
П'ър' хьраб бу
Һ'але Хэме.
Дохтр һат сэр,
Гава Хэм ди
 Әв фькьри:
Гэло әве
Ве чьқаси
Тәйах бьдә
Бь ви дьли?
Вәхте дәрк'әт
Әв жь мале,
Ви чәнд т'әми
Данә Шәме.
Һ'але Хэме
Чьқас дьчу
Бәрә-бәрә
Хьраб дьбу.
Шәм к'еләке
Дур нәдьк'әт,

Әw хwэй дькър.
Әw дө мән бу
Дохтра гөнд
Дьнат, дьчу,
Дәрзи дькър,
Ле һ'але we
П'ак нәдьбу.

Шәр' к'өтабу,
Һат бър'ине
Дәнге ч'әка,
Ле һесьре
Жьна, зар'а
Кала, пира
Кем нәдьбу.
Дәрде Шәме
Һе зедә бу.
Һ'але Хәме,
Нәһатьна
Нәме Мәме
Әw геж кърьн
У гиһандьн
Дәрге доже.

Гөнди-щинар
Qәwm у пьзмам
Бәрәв бьбун
Дора Хәме.

Бэдһ'ал бу әw
Дькър нә'лин,
Нә һ'әмди хwә
У бәр пәсна
Хәбәр дьда.
Наве Мәме
Ль сәр лева:
 Мәме...
 Мәме...
Тө хәйидии
 Наей,
 Әре,
Әре Мәме.....
Дә тө wәрә
 Мәме..
Әз қөрба
 Мәме...
Мәме, Мәме...
Зина тә...
 Мәме.
Шәма мә
 Мәме,
Майә т'әне
 Мәме...
 Мәме...
Һа дьиә'ли
Сефил Хәме
У гьшк гьрин-

У we дэме
Жь дэрва hat
Дэнге йэки:
— Мьзгина мьн,
Мьзгина мьн,
Мэме мэ hat!
Гьшк qöлоз бун
Жь ши р'абун.
Хwэр'а-хwэр'а
Кьрьн гази:
Хэме, дае
Мэме тэ hat,
Ч'э'ве тэ р'он!
У к'эт һөндөр'
Бь к'эл у бин
Сержант Мэме,
П'есир т'ьжи
Орден, медал,
Бэзи бэр де,
Һ'оба де бал,
Hat э'нья we.
Һэр тышт фэ'мкьр...
Сэри дани
Сэр синге we
У к'эwгьри,
Дае, дае...

●

Т'эбийэт надэ т'ө молэте:—
Эмр қольби, э'мр дэрте.
Хэме жи чу жь р'у дьне,
Ле Мэме we нэма т'эне.
Мэме, Шэме, т'эв нэв гөлдан
Бэр дэре Хэме wэк р'ьһ'ан.
Н'өба wана гөр' у шэмал
Ишьда хwэ р'ет чарнькал.
Бэрэ-бэрэ к'эвийан бьрин,
Дуйе ощахе нэһат бьр'ин...

СЭРДАР У ҚАРЕ

I

Сэрһатийа эзе бежым
Қәшмийә п'ыр' сал бәре,
Гөнде мәда, гышк дыбежын:
Сэрһатийа Сәрдар-Қаре.

II

Мэзын нинә әв гөнде мә,
Ле ә'щебе гьран динә.
Ви п'ал дайә п'ашла ч'йе.
Теда һәнә чәнд дарә бие,
Бьнат'аре, гәлики к'ур,

У гәлида ч'әме бе мур',
Дәве ч'ем жи сьпьндар:
Әw дара Қаре у Сәрдар.
К'әнге әw дар нькандьнә
Н'әта нһа кәс ньзанә.
Ль бәр дара Қаре, Сәрдар
Дькә былқин каникә сар.
Дор кание т'ъжи зьнар.
Вьр банздьдьн бьзьн у кар.
Wәхте гәрме, у те баран
Вьр т'оп дьбьн шьван, бәрхван,
Ль бәр дара Қаре-Сәрдар
У вәдөхөн әw ава сар.
Ле кәриед бәрха у пез
Бәр дәве ч'ем дьк'әвнә р'ез,
Дьчьрпинын һешнайа хwәш,
У жь бине дьбьн сәрхwәш.
У ль вьра р'енщбәр т'ьмщар
Сәрһатийа Қаре-Сәрдар
Тиньнә бир у дьлар'а
Дькьн какин қәйде йара.

III

Сәрдаре ч'ук мина гьшка
Дьлист, дьда пәй ч'ьвика,
Мәзьн дьбу у дьгьһишт,
Ле мьрна бе wa нәһишт

Т'ьме бежэ баво, дае..
Де у баве ви жь холоре
Натън қыр'е, чун жь дъне.
Сэрдар у хушк манэ т'эне.
У п'ир Қасо зар'е бьре,
Зар'е эт'им, бе бав у де
Анин щэм хвэ, фьр'а хьстьн.
Гэлэ тэ'ли эви дитън
Н'эта Сэрдар шьвьк ньлда
Эw у көр'ап чун бэр бэрха.

IV

Р'ожэке жь гонде щинар
Натън хазгиние хушка Сэрдар.
— Ло қизэкэ қөрбана wэ..
— Хwэде шенкэ ощаха тэ..
Wa готън у wана қэрэз
Қэлэн бьр'ин бист сэри пэз.
Гьстилк кьрън т'ьлйа Назе
У эw бу бука п'ир Қазе.
Қасо шабу, қэлэн стэнд.
У р'ожэке бу дэф-дэ'wэт,
Наза бьч'ук донздәһ сали
Дәстэ һ'ьнэ, сери хели,
Мере вейи бист пенш сали
Ль бэр дери сев да сери.
Гьшк ша дьбун хенши Сэрдар
У Назька т'ьфал, беч'ар.

— Бьра Сэрдар жи мьнр'а бе,
Начьм т'эне... дьгот Назе,
— Кэр'бэ деле,— ап ле һьлат,—
Дьхази мэ бьки р'обэт...

V

Дэрбаз бун сал, бу хорт Сэрдар,
Сэр хушкеда дьчу т'ьм щар.
Дьдит Назэ мэлул, дьлсар,
К'эрба дьльк дьһатэ хар.
— Апе мьн кьр,— Сэрдар дьгот,
К'эл р'адьбу дьльк дьсот.
— Йазийа мьн ґе өсанэ,
Э'рф-э'дэт жи тō бир нэкэ,—
Назе дьгот,— хвэ шаш мэкэ,
Илаща мьн, һэр тō саг'би
Бэшт-мьразе хвэ т'ер шаби..

VI

Бу бист сали иди Сэрдар
Хортки мьлук, нэтьмак'ар,
Һэвалэки ґэнщ у бе мур',
Шьванэки сэр хвэ, пьспор.
Же һ'эз кьрын дэр у щинар:
Дьготьнэ ви п'ир Сэрдар.
Бэнги бу сэр Кара щинар
Ңизкэ дэлал, шөхөлк'ар.
У Каре жи эw п'ьр' һ'эбанд

Дьле хвэда гот у лубанд.
Ван эвара бэр қэлахе,
Щарна жи щэм сьпндаре
Нэв дьдितын, р'адьмусан
Жь шабуна дьгьрийан.
Агьр шэват дь ч'э'вада
Н'об у хоф дьле ванда.
— Бошэ йазийа мьн у тэ
Вэрэ дэст мьн бьк'ьшинэ,
Эз н'эйрана ван ч'э'ве тэ,
Э'щебэке бе сэре мэ,
Эз дьтьрсьм бо э'мре тэ.
Тө п'ири, эзэ мьрид,
Изьн т'өнэ бь дин у э'дэт
П'ир у мьрид нэв н'ыз бькьн,
Бьбьнэ йэк, нэв бьстиньн.-
Щарэке ва гот Каре,
Несьре гэрм натьнэ харе.
Сэрдар қэвин эв н'эмез кьр,
Сэр синге we сэри харкьр,
Мина зар'а эв жи гьри,
Дьл п'эр'ьти у к'эвгьри.
— Мэтьрс Каре тө бона мьн,
Бе тэ т'өнэ э'мре мьн.
Дин у э'дэт чь жи нэкьн,
Бе т'ақэтын у нькарьн
Дэсте мьн тэ жь нэв бькьн.
— Ах, нэ'лэт вэр'а дин-э'дэт, .

Һун чьдас бе дьл, мхэнэт —
Қаре гот у Сәрдар пач'кьр
Тьрс у хоф жи т'эмам биркьр.

VII

У wa һ'өба Сәрдар Қаре
Шьвета йа Мәме, Зине,
Қаси к'эла Хәще, Сиабәнд
Ньзаньбу т'ө хоф у бәнд,
Һе гөр' дьбу, һе к'ур дьбу
У һ'әрда жи қәт ньзан бу
Чь дьқәшьмә дора ван,
Чь дькарә бе сәре ван.
У wәхтәк аwa дәрбаз бу
Қәски сөр'а ван ньзан бу.

VIII

У р'ожәке дө-се мәри,
Жь гөнде ль дәве гели,
Һатьн мала баве Қаре.
— Һун хер һатьнә ве эваре
К'эрәмкьн,— гот малхе мале,
У ч'э'в кьрә кәвание.
Кәвание сьврә р'асткьр
Нан у пәнер т'ьжи сәр кьр.
— Пари нан бьхөн ве гаве

И'этани мал бьрнщ даве..
Баве Каре гот мевана,
Ле дэст нэданэ нан вана.
— Бьра зедэбэ т'эхте вэ,
Хун пьрс накьн хьзмэта мэ.
Эмэ жь гонде щинарьн,
Хун ве йэке зэ'ф р'ьнд заньн..
Малхе — Усе қот'и дэрхьст
У щьг'арэ п'еч'а вехьст.
— Бьра хербэ хьзмэта вэ,
Ле хун бьхон нане хвэ..
— Бэре эм бежьн хьзмэта хвэ
Паше эм тэ'мкьн нане вэ.
Чь вэшерьм Усе бьра,
Наве тэ эм анин вьра.
Хальте мын хун нас дькьн,
И'эму сэре ви сонд дьхон,
Жьна ви чуйэ р'э'мэте,
И'эвт зар'е ви манэ т'эне.
Дэ тэ зани мал гьранэ,
Бе к'олфэт илащ набэ.
Дэ'ва мэрьватие эм дькьн,
Қэлэн чьқа хун дьхазьн.
И'эр сэре мэ нэкьн бэржер
Эмэ пэнер, ле хунэ к'ер..
Ва гот Щьндие калэмер,
Кэвание ч'э'в кьрэ мер,
Хани дэрк'эт, чу сьвдэре

Ч'э'вр'онайе бьдэ Каре..
— Ло қизэкэ қөрбана вэ..
Ирода һун хьнамие мә...
Усе гот у қэлэн бьр'ин
У сэр сьвре бьрынщ данин..

IX

Сьбэтьре бэ'с бэла бу,
Дьле гьшка гэлэ ша бу:
Ве зутьрэке Каре сиаркьн
Әве диса чока нэрмкьн,
Сэрдар бьһист һат бьбэ'щэ
Дьльк к'өта, һат бьт'эқэ.
Дьне ль сэре ви бу дож
Һеса нэбу нэ шэв, нэ р'ож..
Бона аща дьльк дайнэ
Әв чу ль гонде хушка хвэ..
Ви нькарбу хенщи хушке
Дэрэқ һ'өба хвэ у Каре,
Дэрһэқа ве зөлма гьран,
Кө һатьбу ль сэре ван,
Йэки дьнер'а бьгота,
Вэки ль ви нэһьлата.
Назе бьһист, дьл п'эр'ьти..
Дэрд биркьрын, һат шэвьти..
Готэ бьре: мьн фэқире,
Мьн мә'рьме, стөхаре,.

Дьфькьри тō чь дьки,
Тō п'ор'е мын т'ам кōр' дьки.
Зу сэр һ'ыше хвэда шэрэ,
Әш тыштәки ақыл дэрэ.
Әз қōрбана ше бәжна тә,
Ощаха мә ә'рде мэдә.
Қизе п'ира гәләк һәнә
К'е бьхази ше бьднә тә.
Бьра, һунә хвә нә диньн,
П'ир у мьрид һәв бьстиньн
Жорда агьре бе харе,
Ше бьшәштьн тō у Қаре.
Әш шōхōләки лапи бекер,
Йа хер әшә, кō данә мер...
Сәрдар бьһист, ахин һате,
Вәгәр'йа гōнд, мала апе.

Х

Р'ожа нишан кьрын Қаре
Гәлә һесьр һатьн харе
— Әз нахазьм мер бькьм,
Һун тыштәки бе шә дькьн,
Мьн дьдьн баве һ'әвт зар'а,
Һәвалә мьн бькьн қара.
Әзә хвә нә жьнәбимә
Нә жи шә әз чоле димә.
Ве ә'щебе шәрьн нәкьн,

Дьне сәре мьн р'эш нәкьн.
Эз гөнәмә дае, дае,
Qиза тәмә дае, дае...
Каре дьгот дьлубанде,
Ле кәсәки гөһ нәда we.
— Гөлие тә эзе жекьм,
Тә бәрбь щә'нме вәр'екьм.
Хьнамики мина Щьнди
Хwәдеда мә қәсьди.
Дәwса шабә, бьр'әқьсә
Жь бәхте хwә дьт'әқьсә.
Лә'да те we бьбә дә'wәт...
Усе гот у жь мал дәрк'әт.

XI

Әw чәндәк бу, wәки Каре
Qәт нькарбу жь мал дәре.
Сурәте сор лап ч'ьлмьсин,
Бу шьвета мәрьве дин.
Жь нан у аве әw лап к'әт,
Мина жьнәпирәкә сәқәт.
Анцах малда дьчу-дьһат,
Хwәр'а дьгот у дьньват.
Әw нә саг' бу, нә мьри
Хөре we һәр т'әне гьри.
Дьфькьри Каре т'ьмщар
Чава шабе бьдә Сәрдар.

У р'ожәке бәхте wer'а
Де шәр' кьр қиза хwәр'а:
Мал ава,— әве гот Каре,
Qә на шарна жь мал дәре.
Р'әнг жь тә чуйә, һа набә,
Хәлqе дәхәс we мә шабә.
Сәре мьн дешә, ча һәршар,
Ща һәр'ә мала п'ир Сәрдар,
Мьр'а һьнә т'ьбәрк бинә
Бәлки әв эша мьн дайнә...
Каре әв йәк баwар нәкьр
Щаркә дьне жь де пьрс кьр:
— К'ода һәр'ьм у чь биньм?
— Тө сәwс буйи, qәт фә'мнакьм.
Qизе, тө жь мала п'ира
Һьнә т'ьбәрк бинә мьнр'а!...
Каре иди тә'мул нәда,
Һ'оба Сәрдар дьле weда,
Хани дәрк'әт, мина дина
Бәрбь мала wана банзда.
Каре к'әтә сьвдәре,
Гава Сәрдар дьхаст дәре.
Сәрдар әw дит хwә лап шашкьр
Жь ч'ә'ве хwә баwар нәкьр.
— Бе тө ани, йан багәре,
Әз һ'әйрана тәбьм Каре...
Сәрдар гот, әw һ'әмезкьр
Ширьн, шәwат әw пач'кьр.

Каре тьрсйа же дурк'эт,
Го:— чь дьки ви щие бесэмт...
— Жьнапа мьн т'эне малда,
Эw жи нэхwэш нава щиди.
Ч'э'ве мьн р'йа тэ qэр'ьмин,
Хwэдеда эм вьр qэсьдин...
Бехwэде тö эw чь дьки,
Wa саг'э-саг' мьн ч'э'л дьки.
— We се р'ожа шунда, Сэрдар,
Мьн вэр'екьн гöнде щинар.
Илащэке тö бьбинэ,
Mэ нав агьр тö дэринэ...
Сэрдар зуда фькьри бу
У нэр т'эне wi р'ек дибу.
— Готи жь вьр эм бьр'эвьн
Бо мьразе хwэ эм шабьн.
Р'екэ майин т'өнэ, Каре,
Эз н'эйрана we бэжн-бале...
Сэрдар Каре на п'эв к'этьн,
Т'ö шар жь нэв эw нэqэтьн.
У Каре зу т'ьбэрк ньлда
Бэрбь дйа хwэ эwe банзда.

XII

Ида пайиз бу. Бэрэвар,
У дьхат бина бае сар.
Э'wре р'эш ль нэв щьвйан,
Неди-неди дьхат баран.

Сэрдар ль бэр сьпндаре,
Ч'э'ве вийа р'йа Каре,
Р'уньшьтбу, дьфькьри
Гэло кэси эв вьр нэди,
Гэло Каре we карьбэ
Бе шьк жь мал бэтавэбэ?
Н'эта ви щьг'арэ к'ьшанд,
Каре хвэ бь вьир'а гьнанд,
Эве хвэ авитэ п'есири ви,
Шабун у хоф дьлда т'ьжи.
— Йа р'эби мьн эв р'ожа ди..
Каре гот, шабуна гьри.
Несьр у баран т'эв нэв бун,
П'еле ч'ем жи ванр'а р'абун.
— Каре тэ бь фэсал нати,
Хвэ кэсэки тэ нэдити?
— Чь бежьм, п'ире мьн Сэрдар,
Вэхте вьрда дьнатьм хар
Мерэк дэрдьк'эт жь гели,
К'олоски тэр'ьки сери,
Эв сэкьни мьн ньнер'и,
Ацьле мьн ви нэбьр'и,
Эз бэржер бум, вьрда лэзанд,
Мьн эв ида нэқэшьранд.
Сэрдар бьнхист жь ши р'абу,
Го: Каре шөхөл хьрав бу..
Эви ньлда бохче Каре
Дурк'этьн жь сьпндаре.

XIII

Әw мерьке к'олос сери
Әwi дурва Сәрдар жи ди,
Гава Қаре гъништ Сәрдар.
Һәв р'амусан мина һәршар,
Әwi т'әзә һәр тышт фә'мкър,
Бәрбь мала wi чьрдаскър.
Әw мәрики бе дьл у нә'с ,
Дьготнә wi Һ'уте ваис.
Пешие әw чу мала Усе,
Го: шамеро к'ане Қаре?
— Қаре чу мала п'ире мә,
Т'ьбәрк дйа хwәр'а бинә...
Кәвание ләз қөт'и вәкър
К'ьнщ нә дитьн, һәр тышт фә'мкър.
Һ'уте ваис дәрк'әт р'әви,
Усе, жьне данә пәйи wi.
Әw р'аст чунә мала п'ира,
Кө ван бькьн пьрс-пьрсйара.
Мала Қасо готьнә Усе...
Нәдитьнә р'уе Қаре.
— Сәрдар к'ане?— Һ'уте пьрси.
Қасо тьрса лап қәр'ьси.
— Сәрдар? Чуйә гөнде хушке,
Чь қәwьмийә бежә Һ'уте?...
У Һ'уте һәр тышт готә ван.

— Эв зöлмэкэ лапэ гьран..
Бу цур'ина мера, жьна:
— Зу бьбьр'ьн пешийа вана...

XIV

Сэрдар, Каре һ'афа гели,
Бэр зьнарки р'эши гьли
Р'уньшьтбун, кö һесабын,
Паше ч'иер'а эв дэрбазбын.
Сэрдар р'абу гöнд ньһер'и,
Ванва дэрк'эт бьр'э мэри,
Т'ьвьнг, чомах дэсте ванда,
Ван хоф дькьр дьле бэнда.
Вана Сэрдар чава дитьн
Кьрьн цур'ин, пешда һатьн.
— Тö ль вьра т'э'мул бьдэ
Чька мэ ван чь дэст дьдэ..
Сэрдар аһа готэ Каре,
Дит бь т'ьвьнг ап пешда те.
— Апе мьни т'эви ванэ,
Эв дэсте хвэ надьнэ тэ..
Сэрдар гот у жь ши р'абу
Бэрбь апе эв пешда чу.
— Апо, апо, али мэбэ
Бо мразе мэ р'эш нэбэ.
Чь жи бьбэ ве эваре
Нөһелэ дэст бьднэ Каре..
Қасое п'ир гöһ нэда ши,

Бәрбь Сәрдар әв ләз-бәзи,
Чәрмақ к'ьшанд, лулә һ'әжанд,
У гөлла ви Сәрдар вәжанд.
Каре минани гөра һар
Хвә авит сәр мәйт'е Сәрдар,
Қәма вийа жь бәр к'ьшанд
У әв дьле хвәда ньканд.
Усе әв ди кьрә гази:
— Вәй мьн кале бәлангази...
Хуна гәвәз бу ч'әм, кани,
Зьрч'а гьшка пер'а дани.
— Хөдае мьн һәр тө зани
Чьма ва кьр мьн нәзани,—
Бьра мә бе р'әе хвәде...
Қасо ва гот, ч'ок да әрде.
Ль бәр мәйт'а гьшк бун р'ьсас,
Р'әнге ван бу мина кьрас.
У we дәме шех хәбәрда,
Кьрә гази: гәли бәнда,
Ван бьһельн нав зьнара,
Вәки бьбьн хөре мә'ра.
Хвәстьна р'әбе мьн әвә,
К'и дькарә бәр бьр'әвә..
— Әва зөлмә, зөлма гьран,
Һун дькөжьн һ'өба дьлан,
Бәхт-мьраза ва р'әш дькьн
У һун чава қәт шәрм накьн...

Каләки гот, пер'а гъри,
Гъшка һәвр'а ви ньһер'и.

XV

Әве шәва р'әшә тә'рин
Шьване гөнд һәв шешьрин,
Wәки мәйт'е Сәрдар Каре
Нав зьнара биньн харе,
Дәфьнкьн бәр спьндаре,
Лекьн наве Сәрдар-Каре.
Ван сонд харьн, сөнда мера,
Салке нәбен т'ө кәсир'а.
Каре-Сәрдар дәфьнкьрьн,
Мәг'бәре ван р'аст-дуз кьрьн.
У һәр т'әне салке шунда,
Дәрһәq we кьрьна ванда
Ль һәр дәра һатә готьн,
Шеха ньфр'и ль ван кьрьн.

XVI

Пирка мьнә нод пенщ сали
Әв сәрһати кә бир дани,
Дькьр ахин, дьльк дьсот
У бәр хwәда һеди дьгот:
— Нә'ләт wәр'а дин у ә'дәт,
Һунә бе дьл у мьхәнәт...

Ч'ЭМЕ Ч'Э'ВҚОЛ

Баран дьһат
Һурьк-Һурьк,
К'эскэсоре
П'ъра чекьр,
Һ'эзар у йэк
Р'энг ль we кьр.
Ч'эмо гөр' бу,
Авә шелу,
Ль сәр п'ела
П'ър' қьр'ш у қал,
Фьтъл дьда,
Мина мэ'ра,
Дькьр фьшин,
Дькьр хөшин,
Дьwәрьми

У к'эф дьда.
Дькыр бьдэ
Бэр хвэ бьбэ.
П'ьра р'энга,
Сэrr'а баве
He гөр' бьбэ,
Бльндбэ he
H'эта Тэ'ве:
We р'öh'дара
Гөл-сосьна,
Ч'эма, бэ'ра,
У баране,
К'эскэсоре,
У р'öh'бэра,
H'эму бэнда.
Лэк'е лехэ,
We весинэ,
Кö р'у дьне:
Жере, жоре,
Т'эне, т'эне
Эw бьминэ.
К'ьшйа ч'эме
Ha h'өр'буйи,
Hэр тьшт бир кьр,
Qөр'э, qöt'ам,
Бь щэнг у қал.
Hат бьт'эқэ
К'энар дэрк'эт,

Чърпанд һ'әри:
Гӧл, сосьна,
У кӧлилкед
Р'әнг авази.
К'әнар дәрк'әт,
Мәш ле съст бу,
Қырш у қал жи
Т'әв же р'әвин.
Кър у нәкър
Тышт пе нәбу,
Бә'р к'әт бире.
Әw доста we
Бәре-бәре
У he ләзанд.
У he ләзанд,
Чу щәм бә'ре,
Т'әмәнә бу,
Го: әз қӧрба,
Го, әз хӧлам...
— Тӧ хер һати,
Чь қәwьми
Тә бир аним?
Бә'ре пьрси.
— Бира тә кър
У әз һатъм.
— Ч'әмо, шәрмә,
Тӧ р'аст бежә
Чи тә кемә?

К'эла ч'эмо
Һьнэк дани,
Шэк ле шкэст,
К'эф жи һьнэк
Ле кем бу,
Го: чь бежъм,
Чь нэбежъм,
Эм пьзмамед
Кал у бава,
Qьсме мэ йэк,
Нета мэ йэк.
Чь вэшеръм,
Хирэта мьн
Тэ'мул нэда,
Аним вьра.
Дьк'ышьм эз,
Дьбэзьм зор
Шэве, р'оже,
Дькьм накьм
Һьлнак'шьм жор.
Феза мэда
Тэ'в дьк'энэ
У к'эскэсор.
Бльндтьрн
Жь мэ т'опьк,
Ч'йа у зьнар,
Стэйр у дар...
Эм к'е кемтьр,

К'е алчахтыр.
Эгэр һәбә
К'омәка тә,
Әзе гөр'бьм,
Әзе зорбьм
Һьлпәкмә жор,
Гьшка бьдьм
Бәр хвә бьбьм.
Дьне бьк'әвә
Дәсте мьн, тә.
Бә'ре бьһист
Әв хәбәр гьшк
У к'әнийә,
Гөмрәһ' п'елда,
Пашда к'ьшйә,
Ч'әмьк вьр һьшт.
Ч'әмо әв дит
Р'әнг жь ви чу...
Го: вәй мьн пышт...
Ч'әме ч'ә'вқөл,
Дәхәс, бе дьл
К'әт п'ьр' дьлқә,
Гәләк шийә
Г'әмәнә да,
Ле тьшт нәкьр.
Тә'ве тин да,
К'әскәсоре
Һе шәwq вәда.

Ч'эмо го: wэй,
Мьн қьжьки,
У р'ожэке
Әw мьч'ьқи.

ЭЗ У ДЬЛЫК

Р'уньштъмэ дэве бэ'ре,
Э'йни бумэ машоде we,
Жь хьйале һэrr'о дур,
Wэкэ бэ'ре дур у к'ур
Ньqо дьбьм нава фькра,
Хэбэр дьдьм дьлке хwэр'а.
П'еле бэ'ре т'эв һэв дьбьн,
Һэв дэ'ф дьдьн у р'адьбьн,
Эриш дькьн, дькьн ширqин
Ль к'энаре бэ'ре дьдьн.
К'энар дьдьн у эw диса
Шунда дьчьн, кö бен диса.
Гэлэ щара дьчьн у тен

Бо нав бэ'ре веда бавен,
Н'эму тыште бекер, зедэ,
Кö эw бьбэ лап бе зэдэ.
У we дэме тö дьбини
К'эла бэ'ре г'эмам дани.
Бае диньк, һеньк, нэрмык
Бэ'ре дэрте назьк, чапк
Бэрбь мьн те, мьн далесэ,
Н'эта же те эw дьр'эвэ
У паше жи дькэ гази:
Бэсэ р'уни, мьнр'а дьбе,
К'эла бэ'ре, тö набини,
Мина һэр шар ида дани,
Ле тö, ле тö кэр' у сэwси
Нэ дьк'эни, нэ дьгьри,
Нэ р'адьби, нэ жи тыштки
Мина бэ'ре р'абэр дьки.
Дьбем: һэр'э, бал мэ т'өнэ
Тыште зедэ эм бьдьн тэ.
Ба һерс дьбэ, дьзьвьр'э,
Дькэ думан, т'оз р'адьбэ,
Qьрш у қала дьпэкинэ
Сэр ч'э'ве мьн, дьлэзинэ....
Эм гöһ надьн бае диньк,
Һе гэрм дьбьн эз у дьльк,
Нав фькрада һе к'ур дьбьн,

Гәлә тышти әм бир тиньн.
Гәлә тышти т'әне заньн
Әз у дьльк, кӧ әм надьн
Бае диньк, ақлсьвьк.

●

Синг у бәре тә назьке
Ишәв т'әмам бәр ч'ә'ве мьн,
Левед тәйә жь қөдрәте
Вьр р'әһ'әтиә наднә мьн.

Әз һ'әйрана we бәжн-бале,
Деме қәрқаш, we р'әш хале
Дә п'әрваздә, wәрә мале,
Тө шабуна мьнә сале.

СӘРӘЩӘМ

	Р'у
Әуладе вәт'ән	3
Сәрдар у Қаре	59
Ч'әме ч'ә'вқәл	76
Әз у дьльк	82
●	85

МИРОЕ ЭСЭД (МСТОЯН)

ЭՄԼԵԴԵ ՎԵՂԵՆ

Րեдактор և կորեկտոր կոնթրոլ — Э. У. Бэк'оева
Շէկլէշ — В. А. Гаспарьян
Րեдаկտորէ բեմաւատիւ — А. В. Гаспарьян
Րեдаկտորէ տէխնիկէ — О. С. П'аникьян

ВФ 07051

Դեմբէ 1136.

Կրաճ 500

Դ'էսլիմի նէշըրխանէ կըրնէ 7/VII ս. 1969-ա.
Բոնա շափկըրնէ դիտի զոլկըրնէ 28/VII ս. 1969-ա.
Բէլգէ շափկըրնէ 5,5
Բէլգէ նէշըրէտէ 3,1
Կ'ադ'էզ 70X108¹/₃₂.
Քիմէտ 32 կ.

Երեւան—9, Երիւան 91. Ունիւրէտա „Ունիւստան“

Երեւան. Շափխանա նէշըրէտա ԿՄ ՔԿ Երմանիստան. Աւ. Իսահակյան 28.

INSTITUT KURD DE PAI

ENTRÉE N° 844

